

Uchwała Nr .../.../2022
Rady Miejskiej w Serocku
z dnia 2022 r.

w sprawie zaopiniowania projektów zarządzeń Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie w sprawie ustanowienia planów ochrony dla rezerwatów przyrody Jadwisin i Wąwóz Szaniawskiego

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15, art. 89 ust. 1a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559 ze zm.), art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022 r. poz. 916 ze zm.) Rada Miejska w Serocku uchwała co następuje:

§ 1

1. Opiniuje się negatywnie przedłożony przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska projekt zarządzenia w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody Jadwisin, w brzmieniu jak załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.
2. Opiniuje się negatywnie przedłożony przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska projekt zarządzenia w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody Wąwóz Szaniawskiego, w brzmieniu jak załącznik Nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Serock.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uzasadnienie
do Uchwały Nr/.../2022
Rady Miejskiej w Serocku
z dnia 2022 roku

w sprawie zaopiniowania projektów zarządzeń Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie w sprawie ustanowienia planów ochrony dla rezerwatów przyrody Jadwisin i Wąwóz Szaniawskiego.

W dniu 5 września 2022 r. do Rady Miejskiej w Serocku wpłynęło pismo o zaopiniowanie projektów zarządzeń Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie w sprawie ustanowienia planów ochrony dla rezerwatów przyrody Jadwisin i Wąwóz Szaniawskiego.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022 r. poz. 916 ze zm.) zwanej dalej ustawą, dla rezerwatu przyrody sporządza się i realizuje plan ochrony. Plan ten ustanawia, na okres 20 lat, regionalny dyrektor ochrony środowiska, w drodze zarządzenia. Zgodnie z art. 19 ust. 2 ww. ustawy projekt planu ochrony, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, wymaga zaopiniowania przez właściwe miejscowo rady gmin.

Zgodnie zaś z art. 89 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 poz. 559 ze zm.) jeżeli prawo uzależnia ważność rozstrzygnięcia organu gminy od jego zatwierdzenia, uzgodnienia lub zaopiniowania przez inny organ, zajęcie stanowiska przez ten organ powinno nastąpić nie później niż w ciągu 14 dni od dnia doręczenia tego rozstrzygnięcia lub jego projektu, z zastrzeżeniem ust. 1a, który mówi, że termin, o którym mowa w ust. 1, wynosi 30 dni, jeżeli zatwierdzenie, uzgodnienie lub zaopiniowanie wymagane jest od organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego.

Po przeanalizowaniu projektu planu ochrony dla rezerwatu przyrody Jadwisin, Rada Miejska w Serocku postanowiła negatywnie zaopiniować przedłożony projekt planu.

Wprowadzenie w §6 ust. 1 pkt. 2 lit. a, b, c zakazu poboru wody ze studni głębinowych w strefach 1,2,3 ograniczy możliwość rozwoju hoteli i innych obiektów turystycznych tam istniejących oraz zabudowy mieszkaniowej w tych strefach.

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, obejmujący obszar stref ochronnych nr 1,2,3, przyjęty uchwałą Rady Miejskiej w Serocku Nr 410/XLVI/2014 z dnia 27 stycznia 2014 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Serock - obszar D, powiat legionowski, woj. mazowieckie, zmieniony uchwałą Nr 546/XLVIII/2022 Rady Miejskiej w Serocku z dnia 30 marca 2022 r. w § 25 pkt 1 lit. e, stwierdza, że dopuszcza się możliwość zaopatrzenia w wodę z ujęć własnych, z zachowaniem wymagań wynikających z przepisów odrębnych. W związku z powyższym, wprowadzenie zapisu stwierdzającego, że nie należy pobierać wód za pomocą studni, stoi w sprzeczności z obowiązującym planem zagospodarowania przestrzennego, jak również mocno ogranicza wspomnianą wcześniej zabudowę w przyszłości.

Warto zaznaczyć, że w wydawanych opiniach, w toku prowadzonych postępowań administracyjnych w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przez Burmistrza Miasta i Gminy Serock, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie, nie stwierdza niekorzystnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze rezerwatu planowanych do wykonania przez prywatnych inwestorów studni głębinowych (postanowienie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie WOOS-I.4220.1.57.2022.AST.4 z dnia 2 sierpnia 2022 r.). Wydajność takich studni jest zdecydowanie większa niż studnie dedykowana do budynku mieszkalnych.

Zastrzeżenia budzi również fakt, że projekt planu w § 6 ust. 1 pkt 2 lit. b, c nakłada konieczność wprowadzenia ustaleń do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Serock oraz mpzp gminy Serock w granicach Strefy 2, Strefy 3, gdzie poziom podmurówki ogrodzeń winien być na równi z poziomem terenu, a w przypadku realizacji podmurówek wyższych niż poziom terenu ustala się wykonanie przerw lub otworów w podmurówce umożliwiających migrację drobnych zwierząt, jak również, że nie należy budować ogrodzeń pełnych - podczas gdy rada miejska nie posiada kompetencji do określania w uchwałach dotyczących mpzp i studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wymagań dotyczących rodzajów i wymiarów ogrodzeń, Brak jest prawnej możliwości modyfikacji obowiązujących zapisów, w już uchwalonych miejscowych planach. zagospodarowania przestrzennego, gdyż materia te obecnie winna być regulowana uchwałą ustalającą zasady i

warunki sytuowania obiektów małej architektury, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń, ich gabaryty, standardy jakościowe oraz rodzaje materiałów budowlanych, z jakich mogą być wykonane, sporządzaną w trybie art. 37a ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Przyjęcie zapisów zarządzeń Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie w trybie proponowanym nałoży zatem na organy gminy obowiązek spełnienia w nowoopracowywanych projektach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wymogów, których w istocie obowiązujący rygor prawny ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym spełnić nie pozwala, skutecznie blokując w przyszłości nowe procedury planistyczne.

Po przeanalizowaniu projektu planu ochrony dla rezerwatu przyrody Wąwóz Szaniawskiego, Rada Miejska w Serocku postanowiła negatywnie zaopiniować przedłożony projekt planu.

W rezerwacie przyrody Wąwóz Szaniawskiego znajdują się: droga posiadająca kategorię drogi gminnej, ruiny dworku jednego z największych dramaturgów polskich XX w., Jerzego Szaniawskiego, pozostałości parku przydworskiego, a także zabudowań gospodarczych i młyna parowego. Całość tworzy rzadki w tej części województwa mazowieckiego obraz zabudowań historycznych, a także wzajemnie przenikające się elementy świata przyrody i ślady działalności człowieka, w sposób naturalny kierując uwagę na potrzebę wydzielenia w rezerwacie obszarów i miejsc udostępnionych dla celów edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych o których mowa w art. 20 ust. 3 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody. W związku z powyższym, warto rozważyć możliwość wprowadzenia takich obszarów, tym bardziej, że już plan ochrony częściowego rezerwatu leśno-krajobrazowego Wąwóz Szaniawskiego na okres 01.01.1993-31.12.2007 zakładał, że rezerwat będzie udostępniony dla odwiedzających i zostaną wyznaczone miejsca dla tych osób.

Podobnie jak w przypadku poprzedniego planu ochrony rezerwatu, podobnie i w przypadku planu ochrony dla rezerwatu Wąwóz Szaniawskiego, projekt planu w § 6 ust. 1 pkt 2 lit. a, b, c nakłada konieczność wprowadzenia ustaleń do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Serock oraz mpzp gminy Serock w granicach Strefy 1, Strefy 2, Strefy 3 maksymalnej wysokości cokołu ogrodzenia, która nie może być większa niż 0,2 m oraz nakazu zachowania ażurowości ogrodzeń na co najmniej 50% powierzchni każdego metra bieżącego ich długości - podczas gdy rada miejska nie posiada kompetencji do określania w uchwałach dotyczących mpzp i studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wymagań dotyczących rodzajów i wymiarów ogrodzeń, Brak jest prawnej możliwości modyfikacji obowiązujących zapisów, w już uchwalonych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, gdyż materia te obecnie winna być regulowana uchwałą ustalającą zasady i warunki sytuowania obiektów małej architektury, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń, ich gabaryty, standardy jakościowe oraz rodzaje materiałów budowlanych, z jakich mogą być wykonane, sporządzaną w trybie art. 37a ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Przyjęcie zapisów zarządzeń Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w trybie proponowanym nałoży zatem na organy gminy obowiązek spełnienia w nowoopracowywanych projektach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wymogów, których w istocie obowiązujący rygor prawny ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym spełnić nie pozwala, skutecznie blokując w przyszłości nowe procedury planistyczne.

Wprowadzenie zapisów w § 6 ust. 1 pkt 1 lit. b i c w proponowanym brzmieniu uniemożliwi realizację zaplanowanej odbudowy dworu Jerzego Szaniawskiego lub podjęcie jakichkolwiek działań służących utrzymaniu pamięci tego niezwykle ważnego z perspektywy kształtowania lokalnej tożsamości historycznej miejsca. Kwestia odbudowy dworu Jerzego Szaniawskiego była na przestrzeni lat analizowana wielokrotnie, zgromadzono w tym celu niezwykle szczegółowe opracowania historyczne opisujące dawny dwór, jego formę architektoniczną i detale. Już w 1979 roku opracowano Studium rekonstrukcji dworu, które wraz z dokumentami opracowywanymi w ostatnich latach „Projekt rewitalizacji ruin dworku Szaniawskich w Zegrzynku” opracowanym w styczniu 2008 roku, stwarzają merytoryczne podstawy do kontynuowania procesu odtworzenia tworu, bądź innej formy upamiętnienia działalności pisarza, gdyby sama odbudowa okazała się niezasadna. Proponowane w zarządzeniu zapisy całkowicie natomiast przekreślają ten dorobek, uniemożliwiając faktycznie jakąkolwiek działalność w tej materii w przyszłości. Z tego też powodu Rada wskazuje na potrzebę wyłączenia tych zapisów, które jednoznacznie negatywnie oceniają odtworzenie dworu, lub inną działalność służącą upamiętnieniu i udostępnieniu dla społeczności ostatnich materialnych śladów obecności rodziny Szaniawskich na terenie gminy Serock.

W załączniku Nr 1 do projektu zarządzenia RDOŚ zidentyfikowano zagrożenie w formie zwiększenia presji antropogenicznej na rezerwat oraz zmiana charakterystycznych cech jego krajobrazu poprzez odbudowę ruin dawnego założenia dworskiego i jako sposób eliminacji tego zagrożenia - utrzymanie dawnego założenia dworskiego w formie

ruin. Takie założenie stoi w sprzeczności z planami Miasta i Gminy Serock dotyczącymi odbudowy dworu Jerzego Szaniawskiego, aby stworzyć tam miejsce wpisujące się w turystyczny charakter gminy, a także służące upamiętnieniu działalności pisarza, w miejscu w którym żył i tworzył. Odtworzenie modrzewiowego dworu przypomni postać dramaturga, jego wkład w dziedzictwo narodowe. Należy zaznaczyć, że projekt odbudowy ruin dworku Jerzego Szaniawskiego będzie prowadzony w oparciu o niezbędne konsultacje z odpowiednimi organami, zaś proces budowy w pełnym poszanowaniu praw przyrody, przy aktywnym uczestnictwie organów ochrony przyrody – Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie i Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.

Oceniając zagrożenie jakie niesie potencjalna antropopresja na stan zachowania przyrody rezerwatu, co faktycznie może mieć miejsce, należy jednak zwrócić uwagę na szczególny charakter rezerwatu „Wąwóz Szaniawskiego”, wyróżniający go na tle innych, tj. różnorodność tworzących go zbiorowisk roślinnych. Otoczenie ruin dworku w dużej ilości stanowi roślinność ściśle związaną z obecnością człowieka. Porasta ona tereny bezpośrednio przylegające do ruin, po czym można wnioskować, że została ona tam sztucznie wprowadzona przez człowieka są to m.in. winobluszcz zaroślowy, barwinek pospolity. Występowania tych roślin nie zauważono w innych częściach rezerwatu. Podkreślić należy również, że zawleczony do rezerwatu winobluszcz zaroślowy w rezerwacie ma bardzo dobre warunki do rozrostu, wspinając się po wysokich drzewach powoduje ich osłabianie. Otoczenie dworku jest mocno przekształcone przez człowieka w kontekście nasadzeń, zaś przed samym dworkiem nie znajdujemy wielu roślin typowych dla tego rezerwatu. Brak jest również drzew młodych, które potencjalnie mogłyby zachować leśny charakter rezerwatu. Całość świadczy o funkcjonowaniu w tej części rezerwatu w przeszłości ogrodu przydomowego i potwierdzają to zachowane opisy terenu. Przyroda tej części rezerwatu (w zasadzie dominującej w całej części tarasu środkowego rezerwatu) znacząco różni się od zbiorowisk roślinnych porastających stoki i koronę skarpy narwiańskiej, gdzie faktycznie dominują zbiorowiska łąkowe naturalnym charakterze, wyróżniające się na tle okolicznej przyrody.

Na uwagę zasługuje również fakt, zawarcia w uzasadnieniu informacji wprowadzającej w błąd, a dotyczącej antropopresji spowodowanej bezprawnym wjazdem i parkowaniem na terenie rezerwatu. Uchwałą Rady Miejskiej w Serocku Nr 209/XXX/2000 z dnia 24 maja 2000 r. droga biegnąca przez Rezerwat Wąwóz Szaniawskiego została zaliczona do kategorii dróg gminnych, a zgodnie z obowiązującym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego gminy Serock, sekcja F1, przyjętą uchwałą Rady Miejskiej w Serocku Nr 342/XXXVII/2013 z dnia 3 czerwca 2013 r. przeznaczona jest pod tereny dróg publicznych oznaczonych na rysunku planu symbolem KDD4. Wzdłuż drogi ustawione są znaki informujące o zakazie parkowania po obu stronach. Droga stanowi wyodrębnione działki, będące we władaniu samodzielnym Miasta i Gminy Serock. Podkreślenia wymaga fakt, że droga ta stanowi jedyny dojazd do nieruchomości położonych na końcu tej drogi.

W załączniku Nr 2 Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody Wąwóz Szaniawskiego, jednym z działań ochronnych jest usuwanie obcych gatunków roślin, w szczególności dwóch gatunków: rdestowca ostrokończystego oraz tawliny jarzębolistnej. W przedmiotowym rezerwacie, ogromny problem stanowi również niecierpek drobnokwiatowy oraz robinia akacjowa, czego nie podniesiono w rzeczonym opracowaniu. Jest to o tyle niepokojące, że szczególnie w tarasie dolnym i środkowym rezerwatu, pokrycie warstwy runa przez okazy niecierpka miejscowo dochodzi do 100%, co skutecznie ogranicza możliwości rozwoju rodzimej roślinności. Podobna sytuacja występuje z niekontrolowane rozrastającymi się okazami rdestowca i tawliny, które łącznie stanowią zagrożenie trwałości rezerwatu w dłuższej perspektywie czasowej, poprzez zagłuszenie rozwoju młodego pokolenia gatunków lasotwórczych. Zgodnie z informacjami zawartymi na stronie Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska poświęconej inwazyjnym gatunkom obcym, niecierpek drobnokwiatowy jest gatunkiem silnie inwazyjnym, który może wypierać rodzime gatunki roślin oraz zaburzać właściwości fizyczne, chemiczne i biologiczne gleby. Zagrożenie dla istniejących drzew może stanowić również winobluszcz zaroślowy, który w bardzo szybkim tempie rozrasta się i pnie po cennym drzewostanie. Rośliną, której w rezerwacie jest duża ilość to robinia akacjowa. Już plan ochrony częściowego rezerwatu leśno-krajobrazowego Wąwóz Szaniawskiego na okres 01.01.1993-31.12.2007 wskazywał, na konieczność ograniczenia rozwoju klonu jesionolistnego oraz robinii akacjowej w ramach zabiegów pielęgnacyjno-ochronnych.

Rozrastające gatunki inwazyjne powodują wypieranie i zanikanie młodych siewek roślin, w tym drzew rodzimych, w efekcie czego w obecnej chwili w rezerwacie brak jest tzw. drugiego piętra i przyszłościowego drzewostanu.

W związku z faktem silnego i szybkiego rozprzestrzeniania się wymienionych gatunków roślin, działania ochronne na obszarze rezerwatu należy przeprowadzić w trybie pilnym.

Jako jednym z działań ochronnych wprowadzone jest również działanie polegające na utrzymaniu ruin dawnego założenia dworskiego zgodnie z zaleceniami organu działającego w myśl przepisów odrębnych regulujących sposób ochrony zabytków i sprawowania nad nim opieki. Działanie to stoi w sprzeczności z zaplanowaną odbudową dworu Jerzego Szaniawskiego. Jak wcześniej zostało to już wspomniane, Miasto i Gmina Serock ma plany odbudowy tego dworu. Został opracowany projekt rewitalizacji ruin dworku Szaniawskich, który zakłada jego rekonstrukcję wraz z budynkami gospodarczymi. Założeniem projektu byłoby odtworzenie elementów zewnętrznych i wewnętrznych typowych dla budownictwa połowy XIX wieku. Otoczenie ruin dworku Szaniawskiego jest mocno przekształcone przez człowieka, i nigdy nie posiadało charakteru naturalnego zbiorowiska roślinnego, typowego dla obszarów zwykle uznawanych za rezerваты, całość tworzy harmonijny obraz funkcjonowania człowieka na skraju naturalnych zbiorowisk roślinnych, występujących na pozostałym obszarze rezerwatu. Typowy, wielogatunkowy las liściasty z drzewostanem zbliżonym do naturalnego, jest nieznacznie oddalony od ruin dworku, w kierunkach południowym, północnym i zachodnim, koncentrując się na obszarze skarpy i korony (taras górny) oraz obszarów bezpośrednio sąsiadujących z linią brzegową (taras dolny).

Po dokładnym przeanalizowaniu przedmiotowego projektu planu ochronny, Rada Miejska w Serocku postanowiła zaopiniować przedłożony projekt planu ochrony dla rezerwatu przyrody Wąwóz Szaniawskiego negatywnie.

Biorąc powyższe pod uwagę, podjęcie przez Radę Miejską w Serocku uchwały w sprawie zaopiniowania projektów zarządzeń Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie w sprawie ustanowienia planów ochrony dla rezerwatów przyrody Jadwisin i Wąwóz Szaniawskiego jest zasadne.